

EXPUNERE DE MOTIVE

Statul ocrotește proprietatea privată, aceasta fiind, în condițiile actuale, un temei obiectiv al consolidării unei democrații reale, al relansării economice a României și asigurării unei stări de prosperitate generală pentru toți locuitorii ei. La rândul său, relansarea economică este cheia de boltă a dezvoltării celorlalte domenii ale activității sociale, culturale, de sănătate, cercetare științifică, învățământ, protecție socială, dar în același timp ea conține și nucleul central de măsuri necesare pentru mersul înainte al reformei.

Totodată, proprietatea privată, asociată organic cu munca, reprezintă sursa unor acumulări concretizate în valori materiale care sunt garantate, ocrotite și aparate de stat.

Deplasarea centrului de greutate al proprietății din domeniul public către domeniul privat, proces de altfel necesar pentru tranziția la economia de piață, a generat, însă și apariția unor fenomene antisociale, materializate în: acte de corupție, evaziune fiscală, împrumuturi bancare acordate fără garanții (în cele mai multe cazuri nerambursate și cheltuite în alte scopuri decât în cele pentru care au fost solicitate), practicarea mitei în raporturile dintre cei care lucrează în structurile statului, pe de o parte, și cetățeni, pe de altă parte, privatizări frauduloase, licitații măsluite, măsuri preferențiale, bazate pe criterii clientelare sau de nepotism, care au determinat acumularea unor averi considerabile în mâinile celor îmbogățiți peste noapte și au dat naștere așa-ziselor "miliardari de carton", a căror prosperitate este în vădită disproporție cu veniturile lor declarate oficial. Toată această "inginerie financiară" practică în direcția subevaluării patrimoniilor sau a profitului are drept scop sustragerea de la declararea valorilor reale către organele de fisc, în vederea unei drepte impunerii. Se comite, astfel, infracțiunea de evaziune fiscală.

Asemenea fenomene au existat în societatea românească și în perioada interbelică, fapt ce a determinat anumite forțe politice să inițieze măsuri pentru combaterea lor. Interesant este că și observatorii străini au perceput corect această stare de spirit, cea mai lapidară expresie fiind aceea formulată, în urmă cu cca. 70 de ani, de ziaristul și istoricul american Charles Upon Clark, în cartea sa "România Unită" : "Fiecare român se plânge de corupția din politică".

În 1919, generalul Eremia Grigorescu, Eroul de la Mărășești, este primul care propune un proiect de lege pentru controlul averilor "îmbogățiților de război", dar, datorită jocurilor politice din acea perioadă, acest demers rămâne la stadiul de proiect. După o perioadă relativ îndelungată, ideea este readusă în actualitate și sunt formulate succesiv mai multe inițiative legislative dintre care o menționăm pe cea a P.N.Ț. din 1931, cunoscută sub denumirea de "Proiectul de lege pentru controlul averilor și apărarea onoarei". Urmează proiectul legislativ întocmit de Constantin Hamangiu, act care vizează controlul averilor funcționarilor publici neluat însă în discuție - și un altul, aparținând lui Valer Pop, care are în vedere obligativitatea funcționarilor publici de a "justifica bunurile dobândite în cursul exercitării unei funcțiuni publice". În 1932 este pusă în discuția Adunării Deputaților o inițiativă legislativă care este adoptată în același an și rămâne cunoscută sub denumirea "Legea 222". O seamă de reglementări juridice pe aceasta temă sunt elaborate și în perioada 1940-1944 sub forma unor decrete. În 1968 este adoptată de către Marea Adunare Națională cunoscuta "Lege nr. 18 privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobândite în mod licit". În 1996 este promulgată "Legea nr. 115 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere".

Azi, condițiile social-economice și politice fiind fundamental schimbate, se simte nevoia unei legi diferite de cele de până acum și care să-și propună constatarea concordanței dintre veniturile declarate și veniturile reale, precum și dreapta lor impozitare de către organele de fisc. În stabilirea caracterului licit sau ilicit al averilor, sarcina probei revine statului, cetățeanul fiind apărat de prezumția constituțională privitoare la caracterul licit al dobândirii bunurilor.

În baza prevederilor acestei legi, demnitarii, magistrații, funcționarii publici, precum și persoanele care ocupa funcții de conducere în cadrul regiilor autonome, societăților naționale, societăților comerciale cu capital majoritar de stat, B.N.R, băncilor cu capital de stat, au obligația de a-și declara averea atât la ocuparea cât și la părăsirea funcției. Declarația de avere implică răspunderea personală și ea vizează, în aceeași măsură, pe lângă bunurile proprii, și pe cele comune, pe cele deținute în indiviziune, bunurile copiilor aflați în întreținere, precum și bunurile cu o valoare mai mare de 10.000.000 lei, înstrăinate cu orice titlu în timpul îndeplinirii funcției sau exercitării mandatului. Au fost necesare asemenea precizări, deoarece sunt numeroase cazurile în care copiii unor demnitari afișează un lux exorbitant, mult peste posibilitățile financiare ale părinților lor, salariați de la bugetul de stat.

Proiectul de Lege privind declarațiile de avere și controlul veridității acestora propune un mecanism eficient privind constituirea "Comisiilor de verificare a declarațiilor de avere" de pe lângă Curțile de Apel, comisii

formate din magistrați cu experiență în practica judiciară. Membrii acestor comisii vor fi numiți prin decret prezidențial, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, și vor fi asimilați judecătorilor.

În ceea ce privește atribuțiile comisiei, aceasta procedează la verificarea declarațiilor primite, dar este și abilitată să solicite informații suplimentare, atât de la alte persoane fizice, cât și de la persoane juridice, care au obligația să le dea în termenul precizat.

Dacă, în urma cercetărilor, comisia constată o vădită disproporție între averea reală și cea declarată, ea sesizează Curtea de Apel. În cazul în care se constată că, în declarații, averea a fost diminuată prin omisiune, va fi sesizat organul de urmărire penală competent.

Funcționarea unui asemenea mecanism va conduce la eliminarea erorilor și la stabilirea măsurilor corespunzătoare. Curtea de Apel este instanța care constată diferența dintre averea declarată și cea reală, iar dacă diferența este vădită, se constată proveniența ei ilicită, diferența nejustificată urmând a se face venit la bugetul statului, conform procedurii confiscării speciale.

În cazul existenței unor indicii privind săvârșirea unor infracțiuni, va fi sesizat organul de cercetare penală competent, procedura controlului fiind suspendată până la soluționarea cauzei penale.

Hotărârile Curții de Apel pot fi atacate cu recurs la Curtea Supremă de Justiție.

Persoana cu privire la care s-a constatat, prin hotărâre irevocabilă, o diferență semnificativă între averea declarată și averea reală va fi destituită sau revocată, după caz, din funcția pe care o deține. Deputatul sau senatorul aflat în aceasta situație va fi declarat incompatibil cu exercitarea mandatului de parlamentar.

Legea are un caracter justițiar, răspunzând condițiilor social-economice și politice din societatea românească actuală.

Indiferent de natura regimului politic, opinia publică românească s-a alarmat întotdeauna de abuzurile săvârșite de cei îmbogățiți peste noapte.

Obsedanta întrebare "Cum s-au înavuțit unii semenii ai noștri?" trebuie să capete răspuns. Sub semnul acestui imperativ stă și demersul nostru legislativ, venind în întâmpinarea setei de adevăr și dreptate a populației României.

INIȚIATORI:

Senator dr. Corneliu Vadim Tudor

Deputat Corneliu Ciontu

Deputat av. Lucian Bolcaș

Deputat prof.dr.univ.ing. Anghel Stanciu